

EnduRoMania – turism sportiv, activ și de aventură

În cei peste 10 ani de competiții motociclistice, zona Banatului a devenit un important punct de interes pentru enduriștii occidentali

În urmă cu 11 ani, auzeam pentru prima dată despre EnduRoMania. Părea o denumire exotică, suna a ceva cunoscut și totuși nu reușeam să înțelegi totul. Primele informații le-am primit într-o conferință de presă la Consiliul Județean Timiș, de la domnul **Sergiu Morariu**, expert integrat în aceasta instituție în cadrul cooperării Germano-Române și coordonator al proiectelor finanțate de către landul Nordrhein Westfalen în Banat pentru a sprijini dezvoltarea locală. Landul german amintit a susținut crearea unei agenții de dezvoltare economică a județelor Arad, Caraș-Severin și Timiș, însă, la vremea respectivă autoritățile centrale române n-au înțeles conceptul de colaborare regională și au blocat inițiativa bănățenilor. Până la urmă s-au constituit agenții ale fiecărui județ care urmau să colaboreze. Pornind de la ideea unui proiect care să implice întreaga zonă a Banatului, Sergiu Morariu, un împătimit endurist, a propus întruniri motociclistice pe trasee mai puțin circulate. Inițial, aceste competiții reunite sub genericul EnduRoMania (denumire ce era foarte interesantă prin alăturarea termenului de enduro, România și mania pentru acest sport care îmbină motociclismul cu turismul montan și descoperirea de trasee deosebite în România) au constituit o inițiativă de promovare economică în mediul rural din zona de vest a României.

Conceptul este extrem de simplu: un eveniment de turism sportiv în care este importantă atingerea unor obiective de interes turistic; nu este esențială viteza, ci parcurgerea traseelor alese de participanți (pe baza recomandărilor organizatorilor) pentru atingerea cât mai multor puncte de control. Nu este o cursă contra cronometru, ci o formă de turism sportiv, deci nu sunt necesare marcaje sau măsuri speciale pe traseu. Prin punctele de control stabilite se promovează zonele cu obiective de interes, valorificându-se potențialul turistic.

Ca urmare a unei publicități internaționale adecvate, de la primele întruniri motociclistice, EnduRoMania a atras numeroși enduriști occidentali, dornici de aventură. Iar vestul țării noastre promitea din plin așa ceva. Lipsa infrastructurii, considerată un handicap pentru alte activități economice sau turistice a constituit un adevărat avantaj pentru motocicliștii „off road”. Prima întrunire motociclistică a avut loc în luna iulie 1995 și a avut aproape 60 de participanți, din care 17 străini. Enduriștii erau veniți din diferite țări ale Europei, preponderent Germania, Austria, Elveția, Ungaria.

Dezvoltarea conceptului

În 1996, Proiectul de promovare turistică EnduRoMania, la a cărui organizare au fost cooptate Federația Română de Motociclism (FRM) și Federația Internațională de Motociclism (FIM) a câștigat o finanțare europeană. Proiectul a vizat o colaborare interregională pentru transfer de know-how în domeniul dezvoltării și marketingului turistic, precum și elaborarea unui video-clip și a unei broșuri turistice. După câteva competiții organizate prin colaborarea agențiilor de dezvoltare a județelor Arad, Caraș-Severin și Timiș, în care motocicliștii au parcurs trasee din vestul țării cu limita nordică zona Crișurilor și Stâna de Vale, iar în sud, defileul Dunării, întrunirile enduriștilor s-au limitat la zona județului Caraș-Severin, mai adecvată pentru acest tip de turism activ. Din 1997, proiectul s-a autofinanțat, iar pe măsura creșterii complexității activităților s-a dezvoltat prin Fundația EnduRoMania (constituită în anul 2000). Președintele fundației și „sufletul” acestor competiții este Sergiu Morariu.

Ecouri internaționale

După participarea la EnduRoMania, enduriștii străini au oferit referințe și aprecieri elogioase asupra locurilor văzute. Apariția în reviste occidentale a unor articole entuziaste au creat opinii favorabile României într-o perioadă în care percepția occidentală era mai degrabă negativă. Prin intermediul competițiilor motociclistice participanții au avut posibilitatea de a cunoaște locurile și oamenii din zonă, s-au legat prietenii, iar mulți dintre ei au revenit cu familia ori cu prietenii.

Cei mai mulți turiști străini pe două sau mai multe roți au fost cei din Germania și Austria, dar participanți semnificativi au fost și din Marea Britanie, Cehia, Elveția, Polonia, Danemarca, Olanda, Suedia, Franța, Italia, Finlanda și Grecia. Merită de amintit și câțiva enduriști de pe alte continente cum ar fi doi americani și un australian. Exemple: Dennis Kristof din Marietta/Georgia a participat deja de două ori (2003 & 2005); Stoikovich Benjamin din Sidney/Australia (2003). Participanții sunt din toate categoriile de amatori a sportului de enduro: de la începători până la experți de talie internațională ca de exemplu germanul Eddy Hau campion al faimoasei Paris-Dakar în 1988. Pe toți îi leaga plăcerea de a practica drumețiile pe motocicletă de teren.

Infrastructura turistică

Dacă în primii ani ai întrunirilor motociclistice din zona de vest a țării s-au organizat două – trei etape anual, din 2003 numărul acestora a ajuns la câte opt pe an. În cele 53 de întâlniri din primii 10 ani au fost 4 356 participanți. La aceștia se adaugă însoțitorii lor și alte persoane implicate în evenimentele turistico-sportive, apoi familiile acestora și alți prieteni care au auzit despre locurile minunate pe care le-au văzut pe parcursul competițiilor. De la început, o serie de comunități locale s-au implicat în aceste acțiuni, sprijinind pe parcurs dezvoltarea mai multor pensiuni turistice. Borlova are o valoare de exemplu: de la un sat care în 1995 nu dispunea de nici un loc de cazare, acum poate asigura la o singură etapă EnduRoMania cazare în pensiuni turistice și locuri de campare pentru peste 150 de turiști. Experiențe asemănătoare au și localitățile Brebu Nou, Sasca Montană, Anina, Vârciorova, Poiana Mărului, Cuntu, Sadova Veche, Slatina Timiș, Cănicea, Rusca Teregova, Ghioroc în județul Arad și altele. Turiștii, mai ales cei străini sunt atrași de aceste localități arhaice cu un farmec aparte, locuite de oameni ospitalieri, care știu să se poarte cu „goștii”, oferindu-le condiții bune de cazare și meniuri inedite. Multitudinea de pensiuni private care au rezultat în urma desfășurării EnduRoManiei, la care acum se fac rezervări cu anticipație mare, dau inițiatorilor satisfacția punerii în practică a conceptului de „turism durabil”.

Efecte secundare

Deși inițial EnduRoMania a fost privită ca un fenomen ce poate strica „aerul și peisajul montan” s-a dovedit că prin înțelegerea condițiilor de participare, enduriștii sunt niște turiști responsabili. Iar regulamentul competiției prevede penalizări și chiar descalificarea în cazul în care nu se respectă regulile (de protecția mediului și de circulație, care este permisă doar pe drumuri existente), convenite de organizatori și reluate cu ocazia instructajului de la debutul fiecărei etape. Se dau puncte de penalizare pentru eșapament zgomotos, pete de ulei, urme foarte vizibile pe drumuri, traversarea fânețelor, circulația cu viteză prin localități etc. Participanții la EnduRoMania primesc o vignetă de identificare, astfel încât pot fi urmăriți în cazul în care nu respectă regulamentele.

Totodată, se acordă puncte suplimentare pentru localizarea și documentarea cu privire la daunele asupra mediului. Organizatorii îi încurajează pe participanți la descoperirea de noi trasee atractive. În ceea ce privește dezvoltările complementare competițiilor, organizatorii

sugerează și produse turistice atractive: plimbări cu sania, cu tractorul, dar și noi tipuri de drumeții: cicloturism de tip Mountain Biking, „camera hunting” (vânătoarea de imagini foto), Nordic Walking, zboruri cu parapanta și altele.

Relațiile cu consiliile locale și locuitorii din zona de referință s-a aprofundat pe măsura trecerii anilor. În general, populația este prietnoasă și ospitalieră, ceea ce îi încântă pe turiștii străini. Pe lângă prietenii durabile, s-a ajuns de multe ori la schimburi culturale și chiar...căsătorii. Enduriștii veniți din diferite părți ale Europei s-au apropiat de cei cu care au venit în contact, devenind sensibili la problemele lor. Astfel, observând viața grea din zona de munte, unii dintre aceștia au adus ajutoare celor aflați în nevoie. Au fost oferite donații sub formă de îmbrăcăminte, medicamente, alimente, scule, instrumente și echipamente pentru alimentarea cu apă și electrice, calculatoare, imprimante, materiale didactice, semne de circulație. Totodată, s-au implicat în proiecte de reparare a drumurilor, realizarea alimentării cu apă a taberei școlare din Brebu Nou, iluminatul public din Turnu Ruieni/Borlova, iar după inundațiile din acest an, au fost unii care au adus ajutoare umanitare. Demnă de remarcat este implicarea enduriștilor pentru sprijinirea Spitalului din Caransebeș cu medicamente și articole sanitare de necesitate.

Competițiile actuale

În prezent, pornind de la unul dintre cele două-patru puncte de întâlnire, se pot atinge peste 70 de puncte de control răspândite pe un teritoriu de 40.000 km². Distanța și dificultatea de atingere a acestor puncte de control este diferită și pot fi liber alese de către participanți în funcție de dispoziție, experiență și dotare tehnică. Regiunea oferă o mare varietate de drumuri, de la șosea până la cele mai bolovănoase și abrupte drumuri de munte, cum ar fi cel pe care se ajunge la stația meteorologică de pe vârful țarcu (2190 m). Organizatorii dau numai câteva recomandări privitoare la trasee și descrierea punctelor de control (acestea pot fi caban! e, pensiuni, mici magazine, mănăstiri, stații meteo etc.). „Regulile jocului” sunt ușoare: nu există puncte de control obligatorii, nu se cronometrează timpul și nu se fac descrieri detaliate ale traseelor (road-book). Din cauza suprafeței mari se întâmplă rar ca două echipe să se întâlnească în teren. Există, totuși, două reguli importante: participanții trebuie să se organizeze în echipe de minimum 3 persoane, pentru a se descurca mai ușor în cazul unor probleme tehnice sau accidente și **este permisă numai utilizarea rețelei de drumuri existente**. Se recomandă ca limita superioară a numărului membrilor să nu depășească 10 motocicliști iar structura echipei se poate modifica pe durata întâlnirii. Rețeaua de drumuri modernizate este redusă, astfel că există suprafețe de 4.000 km² fără un cm² de asfalt. Pentru orientare, participanții primesc hărți în format special și se recomandă navigarea GPS (instrument de navigare! e asistat de sistemul de sateliți). Competițiile enduro sunt deschise pentru toate tipurile de vehicule de teren. Cei mai mulți folosesc motociclete de enduro, ușoare și puternice, Quad-uri (motociclete cu patru roți), motociclete cu ataș, dar și vehicule de tip 4x4.

Asociația Promotour

Fundația EnduRoMania, împreună cu primăria Caransebeș și comunele Armeniș, Bolvașnița, Slatina Timiș, Teregova, Turnu Ruieni, Zăvoi, au fondat Asociația Promotour în ideea de a promova turismul de drumeție în zonele cu potențial pentru astfel de activități. Prin această asociație s-au pregătit materiale publicitare sub forma de broșuri și un Web-Site (www.promotour.ro), s-a prezentat zona la Târgul Internațional de la Berlin (ITB), s-au coordonat acțiunile de turism activ, sportiv și de aventură în zonă și pregătesc măsuri concrete de scolarizare în turism în colaborare cu Alsacia și Belgia. Momentan se analizează utilitatea

extinderii asociației prin includerea comunelor Buchin, Buceșnița, Glimboca, Obreja, Mehadica, Luncavița, Păltiniș, Cornereva și Domașnea.

Sezonul 2005 – competiții clasice și “Long Distance”

Având o experiență de 10 ani ca organizator de competiții, domnul Sergiu Morariu ne-a spus că Fundația EnduRoMania a pregătit pentru acest an opt etape locale în județul Caraș-Severin și, paralel, drumeții întruniri turistice motorizate pe distanțe lungi, așa numitele “Long Distance EnduRomania”, din vestul României, de-a lungul Dunării până la Marea Neagră și înapoi prin Carpați. Patru astfel de etape au avut loc (29 aprilie – 7 mai la Borlova, apoi 20 – 28 mai, 10 – 18 iunie și 1 – 9 iulie la Brebu Nou). **Următoarea întrunire EnduRoMania va avea loc între 22 și 30 iulie la Vârciorova**, după care vor urma etapele 12 – 20 august/Slatina Timiș, 2 – 10 septembrie/Brebu Nou, 23 septembrie – 02 octombrie/Borlova. Totodată, în week-endurile de la începutul fiecărei etape sunt prevăzute secțiuni de cicloturism montan. Condiția pentru secțiunea Mountain Bike este ca fiecare echipă să fie formată din minimum trei membri cu experiență în astfel de competiții.

Competițiile “Long Distances” au fost inițiate ca un nou program alternativ având ca obiectiv atingerea unor puncte de control de-a lungul întregului curs al Dunării de pe teritoriul românesc, de la Baziaș până la vărsarea în mare, cu retur pe trasee aflate în Carpații Meridionali. Aceste întruniri, care se adresează motocicletelor, Quad-urilor și mașinilor de teren (4x4), încep mai repede cu două zile decât etapele clasice și oferă participanților posibilitatea de a vedea România din puncte diferite de atracție turistică.

De la Carpați la Anzi

Competițiile EnduRoMania sunt sinonime cu inițiatorul lor, un entuziast cetățean german de origine română. Sergiu Morariu, s-a născut la Budapesta. Bunicul său Octavian Bordan a fost primar al Caransebeșului între 1906 și 1918. A copilărit la Mehadia în sudul Banatului, apoi la Arad și Timișoara. Scoala elementară pe strada Corbului și bacalaureatul la Liceul 1 (astăzi Colegiul Bănățean). Apoi a absolvit Facultatea de Construcții cu specializarea în construcții hidrotehnice. După ce a lucrat câțiva ani la institutul de proiectări DSAPCT (actualul IPROTIM), la 26 de ani a plecat în Germania, unde a colaborat la proiecte din domeniul ingineriei de resurse hidraulice pentru Grecia, Republica Dominicană, Indonezia, Guatemala, Nicaragua, Ecuador, Jamaica, Honduras, Filipine, Camerun, Irlanda, Tailanda, Peru, Argentina. În perioada anilor 1978 – 1981 a fost conducătorul misiunii germane pentru energie în Peru, apoi a fondat o firmă în această țară. Perioada petrecută aici i-a deschis calea către competițiile motociclistice „off road”. În anii 80, Sergiu Morariu a participat la competiții enduro în peisajul sălbatic sud-american. Ulterior, la revenirea în locurile natale, ca expert integrat al Germaniei în România, a promovat mania „enduro” în zona de vest a țării. Așa s-a născut EnduRoMania, un proiect ce a determinat atragerea turiștilor în zona de vest a României fără implicarea unor costuri ridicate în infrastructură și beneficii în expansiunea turismului rural.

Cum a fost posibilă „inventarea” unui concept de promovare turistică pe cât de simplu ca idee și eficient ca rezultat pe atât de complex ca imbinare de elemente utilizate? Răspunsul stă în personalitatea complexă a inventatorului (subiect, care cred înșă, că depășește cadrul prezentului articol și poate că ar merita să fie dezvoltat cu altă ocazie - oricum trebuie tratat această multitudine de referințe cu multă atenție, pentru a nu fi învinuit de lipsă de modestie) :

- *turist de la fragedă copilărie: drumeții în carpați de la vârsta de 12 ani;, coborârea cu caiacul de la Reghin la Periam Port; Foarte multe ture Cicloturistice; combinația cea mai „tare”: cu bicicleta de la Timisoara la Baile Herculane (bicicleta pleacă cu trenul la Brașov), drumeție prin Valea Cernei, Retezat, Parâng, Lotrului, Făgăraș, Piatra Craiului cu rucsacul în spate până la Brașov, apoi cu bicicleta până la Costinești.*
- *Polisportiv cu atingerea de performanțe în diverse ramuri sportive: caiac, schi (campion regional și integrant al lotului banațean studentesc), handbal, înot (vicecampion de juniori 50 brass), polo pe apă (jucator de divizia A la ILSA Timișoara), basket (membru al lotului național de juniori și jucător de divizia A la Universitatea Timișoara), judo (campion național la cat. Semigrea și integrant al lotului național și olimpic din partea echipei Politehnica Timișoara), slalom nautic pe râurile din Alpi, pionier al Windsurfing-ului în America de Sud, tenis, squash, scuba-diving, camion de Enduro al Peruului în 1985, participant la organizarea primului ACERBIS Incas rally (1986), antrenor de Polo pe Apă al echipei naționale a Peruului.*
- *Dr.-Inginer analist programator cu experiență internațională de 35 de ani în elaborarea proiectelor complexe de infrastructură tehnică și de dezvoltare economică la nivel regional și național.*
- *Relații de prietenie și profesionale pe 5 continente (baza de date cu ca. 9000 persoane de contact)*
- *Experiență în implementarea proiectelor de turism activ sportiv și de aventură din 1980 (Drumeții Enduro în Peru)*
- *Poliglot: Germana (limba maternă), Română, Maghiară, Engleză și Spaniolă.*
- *Cosmopolit: cu reședințe de lungă durată în România, Germania (München & Frankfurt), Peru, Guatemala, Argentina (Buenos Aires, Tucuman, Santa Fe), Ecuador, USA (Los Angeles, San Francisco, Boston, Miami)*
- *Convingerea că Drumețiile de Enduro se pot efectua de manieră similară cu schiul alpin, cu dosebirea, că nu este necesare investiția în infrastructură (teleschiuri, telecabine, zapada pregătită sau chiar artificiala). România oferă condițiile ideale de practicare a acestu sport fără efectuarea de investiții. Punctele slabe sunt: o imagine negativă (care nu are o bază realista) a motociclistului. Amenințări: Jertfirea Drumețiilor de Enduro pe „Altarul Protecției Mediului”.*